

Designpääkaupunkivuoden ohjelma

Muotoilun merkitystä avattiin designvuoden aikana yhteensä 550 projektin ja 2 800 tapahtuman kautta. Ohjelmaa toteutti Suomessa ja maailmalla 290 organisaatiosta koostuva verkosto.

Designpääkaupunkivuoden tavoite oli kaupungin kehittäminen muotoilun avulla. Ohjelman tarkoitus oli innostaa ihmisiä osallistumaan oman ympäristönsä parantamiseen. Se myös havainnollisti muotoilun mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn edistämässä.

Vuoden aikana järjestetyistä 2 800 tapahtumasta 90 prosenttia oli kaikille avoimia ja 80 prosenttia maksuttomia. Tapahtumien lisäksi ohjelma kosketti kaupunkilaisia laajojen kehittämishankkeiden kautta.

Ohjelma rakentui

- Kansainvälisen designsäätiön itsensä käynnistämien hankkeiden kautta.

- Taustayhteisöjen eli kaupunkien, valtion, yliopistojen ja korkeakoulujen, muotoiluorganisaatioiden, säätiöiden ja yritysyhteistyökumppaneiden käynnistämien hankkeiden kautta.
- Kaikille avoinna olleen ohjelmahaun kautta.

Ohjelmahaku ja ohjelman julkistus

Designvuoden avoimen ohjelmaehdotushaun ensimmäinen vaihe päättyi 11.2.2011. Maailman designpääkaupunki sai yli tuhat ehdotusta, joista useat sisälsivät monia eri hankkeita. Tehtyjen ehdotusten määrä ylitti odotukset. Neuvotteluja ehdotuksen jättäneiden tahojen kanssa käytiin kevään 2011 aikana ja sopimuksia solmittiin pitkin vuotta.

Noin 250 hanketta sisältänyt ohjelmakokonaisuus julkistettiin 7.11.2011. Kyseessä oli laajin Suomessa koskaan toteutettu designkokonaisuus, ja yksi suurimmista koko maailmassa.

Nuoret laittamassa ruokaa Kallio kukkii-tapahtumassa WDC-ohjelmaan kuuluneen Maista maailmaa-teeman mukaisesti 19.5.2012. Kuva: Maarit Hohteri / nuorisoasiainkeskus.

Ohjelmakategoriat

Ohjelma jaoteltiin kuuteen kategoriaan:

- Muuttuva kaupunki
- Uudet rakaisut
- Tapahtumien vuosi
- Näyttelyt
- Kohtaamiset
- Julkaisut ja sovellukset

Muuttuva kaupunki -teeman alle koottiin kaupunkiympäristön muutoksesta kertovia hankkeita, kuten Teurastamon alueen kehittyminen, uusi Kulttuurisauna, Lahden keskusta-alueen radanvarren ideakilpailu, Helsingin keskustakirjaston kansainvälinen suunnittelukilpailu ja Espoon kasvimaita kansalle -hanke.

Uudet ratkaisut -kategorian hankkeet esittelivät Muotoilun menetelmien uusia sovellusalueita, palvelumuotoilua, strategista designia ja informaatiomuotoilua, kuten Aalto-yliopiston Wellbeing 365, Yliopiston Kaisa-kirjaston palvelumuotoiluhanke ja Sosiaaliviraston ikäihmisten ruokakulttuurihanke.

Tapahtumien vuosi -kategoria piti sisällään suuria tapahtumallisia kokonaisuuksia, kuten Helsinki Design Week, Aalto-yliopiston MoA'12, Lahden OLO.MUOTO ja Paviljonki sekä pienempiä yksittäisiä tapahtumia kuten lasten

arkkitehtuuriooppera Rakennetaan kaupunki ja designteemainen dokumenttisarja DocPoint – dokumenttielokuvafestivaalilla.

Näyttelyitä vuoden ohjelmaan lukeutui yli sata. Esimerkiksi nykytaiteen museo Kiasma, EMMA - Espoon modernin taiteen museo, Helsingin Taidehalli, Amos Andersonin taidemuseo ja Helsingin kaupunginmuseo toteuttivat kunnianhimoisia näyttelyitä designpääkaupunkivuoden ohjelmaan. Galerie Forsblom järjesti kolmen suomalaisen huippumuotoilijan näyttelyt ja Designmuseon ja Arkkitehtuurimuseon koko vuoden näyttelyt olivat myös osa ohjelmaa.

Vuoden aikana järjestettiin kymmeniä kohtaamisia: asiantuntijafoorumeita, seminaareja, luentoja keskustelutilaisuuksia ja konferensseja. Useat kansainväliset muotoilun alan organisaatiot järjestivät vuotuisen päätapahtumansa Helsingissä. Näitä olivat mm. designjohtamisen merkittävin järjestö DMI, Eurooppalainen arkkitehtuuriopiskelijoiden EASAN järjestämä Wastelands ja maailman designyliopistojen Cumulus-konferenssi.

Designpääkaupunkivuoden innoittamana julkaistiin useita kirjoja, lehtiä, verkkojulkaisuja ja sähköisiä sovelluksia. Ne kertoivat eri tavoin vuoden teemoista, kaupungeista ja suomalaisesta muotoilusta.

Kuva: Veikko Somerpuro./ Stara.

Paviljonki

Tyhjälle tontille rakennettu Paviljonki oli designpääkaupungin sydän, jossa kehitettiin yhdessä parempaa kaupunkia ja jossa saattoi kokea, mistä designpääkaupungissa oli kyse. Paviljonki tarjosi kaikille avointa ohjelmaa tiistaista sunnuntaihin 12.5.–6.9.2012. Se sijaitsi Helsingissä Designmuseon ja Arkkitehtuurimuseon välissä osoitteessa Ullanlinnankatu 2-4.

Paviljongin toteuttivat yhdessä Aalto-yliopisto, Arkkitehtuurimuseo, Designmuseo, UPM ja World Design Capital Helsinki 2012. Tavoitteena oli muodostaa kaupunkitilaan uudenlainen, kaikille avoin kohtaamispaikka, luoda yhteisöllisyyttä ja herättää keskustelua paremmasta kaupungista.

Paviljongin ohjelman koordinoi ajatushautomo Demos Helsinki ja toteuttajina oli yli sata tahoa muotoilijoista kansalaisjärjestöihin, virastoista ja virkamiehistä kaupunkiaktivisteihin ja korkeakouluihin. Tekijöiden ja kävijöiden into kertoi suuresta kysynnästä Paviljongin kaltaiselle toiminta-alustalle.

Paviljonki tarjosi maksutonta, kaikille avointa ohjelmaa ja ajanvietettä kaikkiaan 105 aukiolopäivänä. Aalto-yliopiston Puustudion opiskelija- ja asiantuntijaryhmän suunnittelema puupaviljonki edusti myös uuden ajan arkkitehtuuria ja oli suomalaisen puurakentamisen huippunäy-

tös. Kävijöitä Paviljongissa vieraili kaikkiaan 80 000.

Ennen kaikkea Paviljonki muutti kahden museon välissä sijainneen autojen säilytyspaikan oppimisen, tekemisen ja jakamisen tilaksi.

Paviljongille myönnettiin 6.3.2013 Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn kestävän kehityksen palkinto TunnustusPAANU. SAFA palkitsi Paviljongin sosiaalisesti kestävästä hankkeesta, kaupunkilaisten olohuoneena, innostavana kaupunkitahtumien näyttämönä ja uudenlaisen aktiivisuuden mahdollistajana. Palkintolautakunta katsoi, että Paviljonki-hankkeen ideoineet tahot ovat edistäneet kestävän kehityksen toteuttamista rakennetussa ympäristössä ja tarjonneet esimerkin kaikille rakennusalan toimijoille.

Kauko

Maailman designpääkaupunki Helsinki halusi herättää keskustelua siitä, miten design voi tehdä kaupunkilaisten arjesta parempaa, sujuvampaa ja toimivampaa.

Kaukon avulla designpääkaupunkilaisille näytettiin oikeassa kahvilaympäristössä hyvän ja huonon muotoilun vaikutuksia asiointimukavuuteen. Kahvilaa ohjasivat ihmiset verkkosivuston kautta ympäri maailmaa, ja vaikutukset tuntuivat asiakkaiden istuimissa, pöydissä sekä valo- ja äänitehosteina.

Verkkosivulla kävijöiden oli mahdollista säätää kahvilan muotoilua – tuolien ja pöytien korkeutta, valaistusta, musiikkia ja muita ääniä. Kun ohikulkija istahti Kaukoon, toinen henkilö pystyi samaan aikaan ohjaamaan sekä sekä seuraamaan vierailijan kahvihetkeä kahvilan verkkosivustolla.

Designpääkaupungin yhteistyökumppanin Hasan & Partnersin luoma Kauko niitti mainetta ja kunniaa kansainvälisissä markkinointikilpailuissa. Palkintoja kertyi mm. Eurobest-, Epica- ja Golden Hammer-kilpailuista, ja kunniamainintoja Cannes Lions- ja Cresta-kilpailuista.

Kaukosta kertova video nousi myös BBC:n katsotuimmaksi verkkouutiseksi helmikuun 2012 alussa.

Designpääkaupungin kahvila oli esillä kahden kuukauden ajan Forum-ostoskeskuksessa Helsingin keskustassa, ja se saavutti valtavan suosion niin vierailupaikkana kuin verkkosivustona.

Esimerkkejä Kansainvälisen designsäätiön tapahtumista

Ohjelmahaun rinnalla designpääkaupungin organisaatio tuotti joitakin vuoden teemoja kokoavia tapahtumia.

- **World Design Capital -gaala** järjestettiin Lahdessa 2.2.2012. Maailman muotoiluyhteisö kokoontui seuraamaan kolmen merkittävän muotoilupalkinnon jakoa. Tilaisuudes-

sa jaettiin World Design Impact Prize, Alvar Aalto mitali ja Estlander-palkinto.

- **Designpääkaupunkiviikonloppuna 3.-5.2.2012** pureuduttiin desigvuoden teemoihin 180 tapahtuman voimin. Ohjelmassa oli designia yllättävissä muodoissa ja paikoissa, esityksiä, yleisöopastuksia, luentoja, työpaikkoja ja ideointitalkoita.
- **INDEX: Award Exhibition** valloitti Helsingin keskustaa 10.5.–10.6.2012. Kaikille avoin ja ilmainen ulkoilmanäyttely esitteli maailman suurimman muotoilukilpailun finalisteja, designia joka parantaa miljoonien ihmisten elämää kaikkialla maailmassa.
- **Arjen aarteet**, designpääkaupunkivuoden kansainvälinen päänäyttely, täytti Suvilahden 6.-16.9.2012. Muotoilun minimaailman näyttelyyn saapui satojen muotoilijoiden ratkaisuja 23 maasta. Pääsymaksuton näyttely tarjosi konkreettisia esimerkkejä siitä, millaisia muotoiluratkaisuja eri maissa on samoihin arjen tilanteisiin.
- **Helsingin designpääkaupunkivuoden päätösseminaari ja -iltajuhla** järjestettiin torstaina 29.11.2012 Helsingissä. Tilaisuudessa käännettiin katse Helsingistä vuoden 2014 designpääkaupunki Kapkaupunkiin ja suoritettiin virallinen kapulanvaihto kaupunkien välillä.

Kuva: Elisabeth Heinrichs / Visit Helsinki.

Designvuoden avajaisia juhlittiin Helsingin Senaatintorilla 31.12.2011. Kuva: Lauri Rotko